

5.4 Doelenbomen per huidig programma van de begroting

In deze bijlagen worden per begrotingsprogramma de voorgestelde ambities, doelen en resultaten beschreven, met een voorgestelde prioritering (waarbij 1 = hoogste prioriteit). Elk programma begint met een korte toelichting vanuit welke gedachten de voorgestelde doelenboom tot stand is gekomen.

Uitgaande van de budgetten met beleidsruimte/vrijheid en op basis van de actieplannen Nieuwe Toekomst zijn ambities, doelen en resultaten voorgesteld. Hierbij is de volgende lijn gevolgd:

- *maatschappelijk effect/ambitie*: het belang voor de samenleving
- *doel*: de reden waarom de gemeente inzet pleegt voor de doelgroep
- *resultaat*: datgene wat wordt opgeleverd door uitvoering van de activiteiten

Leeswijzer tabellen:

- In elke tabel vindt u in de linkerkolom de ambities die het college voor het betreffende programma voorstelt. Voor elke ambities zijn doelen en resultaten beschreven.
- Onder elke ambitie staat **vetgedrukt** het bedrag dat op grond van de huidige begroting structureel beschikbaar is en welk bedrag door het college nu wordt voorgesteld. Als het voorgestelde bedrag **groen** is gedrukt, is het lager dan wat op grond van de huidige begroting beschikbaar is. Als het voorgestelde bedrag **rood** is gedrukt, is het hoger dan wat op grond van de huidige begroting beschikbaar is.
- Per ambitie zijn de resultaten geprioriteerd op volgorde van belang voor het behalen van de doelen en daarmee de ambitie. Voor elk resultaat is een inschatting gemaakt van de minimale kosten voor realisatie.
- In de laatste kolom van elke doelenboom zijn per ambitie de cumulatieve kosten vermeld, daarbij zijn de kosten van de resultaten bij elkaar opgeteld op volgorde van de voorgestelde prioritering. Dit betekent dat het optellen begint bij het resultaat met prioriteit 1 enz. Als binnen een ambitie meerdere resultaten hetzelfde zijn geprioriteerd, dan worden die resultaten bij elkaar opgeteld op volgorde van vermelding. De laagste prioritering per ambitie is **vet** gedrukt in de kolom 'prioriteit'.
- Voor deze wijze van optelling is gekozen, om duidelijk te maken bij welk resultaat – op volgorde van prioritering – het beschikbare bedrag is bereikt. Het bedrag is dan in de kolom 'cumulatief structureel' **vet** gedrukt. Tot en met dat resultaat zijn de resultaten haalbaar met het voorgestelde budget. Vanaf dat bedrag zijn de resultaten niet haalbaar met het voorgestelde budget. De haalbare resultaten zijn zwart gedrukt, de niet-haalbare resultaten zijn **rood** gedrukt.
- In de tabellen is met kruisjes aangegeven in welke jaren uitvoering wordt gegeven aan de resultaten. Wanneer kruisjes **oranje** zijn gekleurd, betekent dit dat er contracten of andere verplichtingen aan de bedragen verbonden zitten (indicatief). Wanneer deze resultaten worden geschrapt komen de middelen niet zonder meer vrij.

Programma 1 Bereikbaarheid

Onder het programma bereikbaarheid valt een goede en veilige infrastructuur. Dat is niet alleen nodig voor verkeersveiligheid, maar ook voor sociale participatie en een goed functionerende economie. De manier waarop de infrastructuur is ingericht is ook van belang voor de gezondheid van de inwoners van Wageningen.

Het effect van corona op gebied van mobiliteit is heel groot. Corona kwam en Nederland stond letterlijk stil. Dit heeft positieve kanten, zoals de tijdelijk enorme reductie van fijnstof en CO2. Maar het heeft ook negatieve kanten, bijvoorbeeld voor mensen die afhankelijk zijn van het openbaar vervoer en niet meer durven reizen, of de stevig toegenomen parkeerdruk in woonwijken omdat veel auto's nu stil staan.

We willen dit momentum aangrijpen om de positieve (gedrags)veranderingen op mobiliteitsvlak vast te houden of te versterken, gericht op een rustiger, stiller en schoner straatbeeld. Gebruik van (elektrische) fiets en deelauto's wordt gestimuleerd en gefaciliteerd, er wordt uitvoering gegeven aan het mobiliteitsconvenant en straten en buurten worden Duurzaam Veilig ingericht. Mobiliteit gaat ook nadrukkelijk over inclusiviteit, ofwel iedereen in staat stellen om deel te nemen aan de samenleving en van a naar b te kunnen. Ontwerpen vanuit een logisch netwerk van structuren voor voetgangers en fietsers moet het 'nieuwe normaal' worden, met zo min mogelijk conflicten met gemotoriseerd verkeer.

De techniek staat niet stil. Dat geldt voor de elektrificatie van transport (auto, fiets, goederenvervoer) en eveneens voor parkeren. Door inzet op communicatie over parkeerapps voor achteraf betaald parkeren hoeft de slagboom bij de Gevangentoren in 2022 niet vervangen (is dan afgeschreven) te worden. Dit bespaart tevens ten minste 50.000 euro per jaar aan btw en vennootschapsbelasting die jaarlijks aan de Belastingdienst wordt overgemaakt.

Bij de ontwikkeling van de Visie Bebouwde Kom willen we nadrukkelijk aandacht vragen voor fietsparkeren en autoparkeren in en rond het centrum. Hier komen diverse ruimtevragen bij elkaar: wonen en winkelen, verblijven en vergroenen, gezondheid en hittestress, wandelen en parkeren.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd Structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
Wageningen streeft ernaar dat de infrastructuur in Wageningen en het gebruik hiervan zodanig is dat mobiliteit op een duurzame wijze	Goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten, 'inclusief' voor alle inwoners en bezoekers	Een robuuste auto infrastructuur die huidige/toekomstige vraag naar capaciteit kan accommoderen en waar de doorstroming zo lang mogelijk op gang blijft en hinder zo min mogelijk optreedt. Dit vraagt om een strategische wegencapaciteitsplanning op basis van een verkeersmodel en om verkeers-management middels VRI-	Realiseren	x	x	x	x	6		32.068	135.475

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd Structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
bijdraagt aan een goed functionerende economie, gezondheid, verkeersveiligheid en sociale participatie. Goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten, beperken van verkeershinder en verduurzamen van mobiliteit Obv begroting 2021 versie 1: € 200.289 Nieuw voorstel: +/- 106.756 = € 307.046		beleid t.b.v. juiste mate van doorstroming en afstemming wegwerkzaamheden en goede communicatie naar weggebruikers/omwonenden									
		Een fijnmazig netwerk fiets infrastructuur (inclusief veer), conform de netwerkvisie	Realiseren	x	x	x	x	4		64.798	35.371
		Samenwerking in de provincie ten behoeve van een hoogwaardig OV-netwerk, conform de netwerkvisie	Stimuleren	x	x	x	x	11		24.568	341.181
		Een aaneensluitend stelsel van voetgangersvoorzieningen en toegankelijke openbare ruimte (inclusieve maatschappij)	Realiseren	x	x	x	x	5		68.036	103.407
	Een verkeersveilige woon-, werk- school- en leefomgeving	Duurzaam veilig richtlijnen toepassen bij wegontwerp ten behoeve van verkeersveilige openbare ruimte (bij nieuwe ontwikkelingen en onderhoud van bestaande situaties, zoals bij schoolomgevingen)	Realiseren	x	x	x	x	3		52.068	-29.427
	Educatie, voorlichting en handhaving ter voorkoming van ongevallen (i.s.m. verkeersveiligheidsregio FoodValley)	Realiseren	x	x	x	x	12		24.568	365.749	
	Bewoners hebben invloed op hun directe leefomgeving, door actief in te spelen op kleine verkeersvragen en -knelpunten via o.a. Meldingsstelsel Openbare Ruimte	Realiseren	x	x	x	x	7		99.568	235.043	
	Vergunningen (zoals evenement-, inrit- en omgevingsvergunning) en gehandicapten-parkeren zijn getoetst en verstrekt	Reguleren	x	x	x	x	2		24.568	-81.495	

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd Structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
		Goed inframanagement (conform niveau basis), waaronder: - zorgdragen voor het juiste functioneren van de weg door plaatsing verkeersborden en -tekens, inclusief verkeersbesluit - zorgdragen dat de openbare weg in goede staat verkeert - zorgdragen voor de inspanningsverplichting van gladheidsbestrijding - zorgdragen voor een wegenlegger, inclusief bebouwde komgrenzen	Realiseren	x	x	x	x	1		-106.063	-106.063
		Parkeerbeleid ten behoeve van leefbaarheid en om meer mensen langer in de binnenstad te laten verblijven (In overleg met ondernemers op zoek naar creatieve oplossingen voor achteraf betalen van parkeren)	Reguleren	x	X	X	X	8	50.000 in 2021	9.934	244.977
	Verduurzamen van mobiliteit (Wageningen Klimaatneutraal 20XX)	Gemeente Wageningen geeft uitvoering aan het mobiliteitsconvenant (budget Regio Food Valley). Door inzet op bewustwording, stimuleren gebruik van subsidies en ondersteuning van huishoudens en bedrijven is het autobezit en -gebruik verminderd en wordt er meer gebruik gemaakt van schone voertuigbrandstoffen.	Faciliteren	x	x	x	x	9	25.000 tm 2022 ¹	62.068	307.045
		Plaatsen van laadpalen is gefaciliteerd	Faciliteren	x	x	x	x	10		9.568	316.613
Totalen programma 1				Incidenteel 75k	Incidenteel 25k	-	-		Incidenteel over 4 jaar 100.000	Structureel per jaar: 307.046 zwart	
										58.703 rood	

¹ Dit betreft een budgetoverheveling uit programma 4, resultaat 'Over te zetten restbedragen - Doorbraakdossier Duurzame mobiliteit'.

Programma 2 Economische ontwikkeling

De economie van Wageningen is globaal onder te verdelen in drie onderdelen: de kenniseconomie die gerelateerd is aan de WUR, reguliere bedrijvigheid/MKB en de binnenstad met haar horeca en detailhandel. Binnen het programma economie vinden we het belangrijk dat alle bedrijven en ZZP'ers zich gefaciliteerd voelen door de gemeente, en we willen de koppelingen van bedrijven lokaal met de kenniseconomie succesvol tot stand brengen.

Het MKB is de motor van de economie. Zij zorgt voor banen, levendigheid en verdienvermogen. Het MKB draagt positief bij aan de transities waar we voor staan op het gebied van onder andere duurzaamheid, klimaatadaptatie en sociaalmaatschappelijke opgaven.

De binnenstad is het bruisende hart van onze stad. Het is zowel voor de eigen inwoners een onmisbare bron van voorzieningen, maar ook voor bezoekers en het kennisecosysteem een belangrijke trekker. Daarmee is een aantrekkelijke en levendige binnenstad een belangrijke voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat. Juist de binnenstad heeft veel te leiden onder Covid-19. Daarnaast zijn voor Wageningen zowel de hele keten van de Agrifood kennis gerelateerde bedrijven als de traditionele bedrijvigheid de stuwende economische activiteiten. Het stimuleren en faciliteren van deze stuwende onderdelen biedt juist kansen om de Wageningse economie in de volle breedte en haar toeleveranciers draaiende te houden. De toenemende interesse in gezond voedsel, korte ketens en tegen gaan van verspilling biedt kansen waarmee de economie van Wageningen zich nog beter kan onderscheiden.

Veel opgaven kunnen we niet als zelfstandige gemeenten oppakken. Er is dan juist een bredere samenwerking nodig, zoals bijvoorbeeld het gezamenlijk investeren in een goed vestigingsklimaat of uitvoering geven aan de Strategische Agenda Regio Foodvalley, als overheden samen met onderwijs en ondernemers. We vinden het belangrijk dat alle Wageningse bedrijven deze strategische agenda kennen en weten hoe ze kunnen profiteren. Daarvoor zullen we de netwerken en relaties van de gemeente naar de bedrijven verder versterken.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd Structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
Een aantrekkelijk, sociaal, duurzaam en circulair economisch klimaat. Prettig economisch klimaat met voldoende werkgelegenheid voor eenieder,	Transparante en accurate ondernemers-dienstverlening	Behoeften ondernemers in beeld	Uitvoeren	X	X	X	X	14		8.379	448.688
		Nauwere samenwerking met andere platforms/organisaties (ondernemersverenigingen, kennis/onderwijsinstellingen)	Regisseren	X	X	X	X	3		5.761	87.886
		Vlotte vergunningen procedures: mee te nemen in RO-procedures (programma 3)	Uitvoeren	X				13	5.000 In 2021	0	440.309
		Er is een effectief centrum management	Faciliteren			X	X	1		-	-

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd Structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
duurzame en circulaire economie Obv begroting 2021 versie 1: € 722.459 Nieuw voorstel: -/- 60.834 = € 661.625	Een aantrekkelijke en levendige binnenstad om in te verblijven	Openbare ruimte van de binnenstad is een prettige verblijfsomgeving, met kwaliteitsniveau basis	Regisseren	X	X	X	X	7		79.673	235.312
		Goed functionerende warenmarkt	Stimuleren	X	X	X	X	4		-	87.886
		Optimale structuur binnenstad (waaronder looproutes, entrees, parkeren, groen en invulling vastgoed)	Regisseren	X	X	X	X	6	25.000 in 2021/2022, 5.000 in 2023	19.000	155.639
		Promotiestrategie binnenstad	Regisseren	X	X	X	X	5	16.000 in 2021	48.753	136.639
	Verbinding (binnen)stad en WUR	Er is samenwerking tussen de WUR - gemeente - samenleving ten behoeve van zichtbaarheid van de WUR in de binnenstad (NB Via een andere vorm dan de Stadsagenda)	Stimuleren	X	X	X	X	8		4.693	240.005
		Samenwerking op kennis in de Agrifood en Life Sciences en de hele keten	Stimuleren	X	X	X	X	15		14.353	463.041
	Sterk vestigingsklimaat voor het kennis-ecosysteem	Hoogwaardige en goed bereikbare werklocaties (cofinanciering partners)	Stimuleren	X	X	X	X	11		58.660	368.748
		Aantrekkelijk woon- en verblijfsklimaat (vestigingsklimaat) (cofinanciering partners) - alleen de coördinatierol	Stimuleren	X	X	X	X	12		71.561	440.309
		Sterke positie binnen regio Foodvalley waarin partners complementair zijn, gebaseerd op gezamenlijke ambities (cofinanciering partners)	Regisseren	X	X	X	X	2		82.125	82.125
		Behoud en aantrekken van nieuwe (met name) kennisintensieve bedrijven (nationaal en internationaal) (cofinanciering partners)	Faciliteren	X	X	X	X	9		53.968	293.973
	Aantrekkelijke functionele en	Inzicht in de betekenis en de behoeften van de reguliere bedrijvigheid	Regisseren	X	X	X	X	16	-198.584 in 2021	198.584	661.625

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd Structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
	bereikbare werklocaties reguliere bedrijvigheid	Er is een Toekomstvisie op de Haven, als onderdeel van de visie bebouwde kom (omgevingsvisie) – mee te nemen onder visieontwikkeling bebouwde kom	Regisseren	X				17		0	661.625
	Een aantrekkelijk kwalitatief aanbod voor recreatie en toerisme	Sterk recreatief aanbod	Stimuleren	X	X	X	X	18		24.438	686.063
Meer mogelijkheden voor zakelijke events		Faciliteren	X	X	X	X	19		2.803	688.866	
Inwoners en bezoekers zijn op de hoogte van het toeristisch aanbod en het is duidelijk of er gebruik van wordt gemaakt		Uitvoeren	X	X	X	X	10		16.115	310.088	
Totalen programma 2				Incidenteel -153k	Incidenteel 25k	Incidenteel 5k	Incidenteel -		Incidenteel over 4 jaar -122.584	Structureel per jaar: 661.625 zwart 27.241 rood	

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling

Programma 3 richt zich op de fysieke leefomgeving, zowel de groene als de bebouwde omgeving. Onze fysieke leefomgeving is onze belevingswereld. De kwaliteit van deze leefomgeving bepaalt mede de kwaliteit van ons leven. De wereld en daarmee ook Wageningen staan voor een aantal grote opgaven in de fysieke leefomgeving. De opgaven op het gebied van gezondheid, veiligheid, woningbouw, duurzaamheid, groen, bereikbaarheid en economie hebben allemaal een ruimtevraag. Onze ambitie is een toekomstbestendige fysieke leefomgeving waarin prettig, veilig en gezond wonen, werken en recreëren voorop staan. Het programma Ruimtelijke Ontwikkeling staat voor de ruimtelijke visie op de integrale opgaven van de stad en de kwaliteit van de ontwikkelingen in de stad.

De meerwaarde van groen is een van de drie rode lijnen van de Nieuwe Toekomst. Dit zien we terug in de eerste ambitie van de doelenboom: groen is van groot belang voor gezondheid en voor de uitdagingen waarmee we ons geconfronteerd zien door de klimaatveranderingen en de afgenomen biodiversiteit. In de ambities voor groen zit voor een belangrijk deel ook het beheer en onderhoud van ons openbaar groen. Hier zijn de grootste budgetten van dit programma aan gekoppeld. De laatste jaren is het onderhoudsniveau voor het grootste deel van de stad al teruggebracht tot het basisniveau, waarmee we nog voldoen aan de minimale wettelijke zorgplicht. Door samen met externe partners een strategisch plan te ontwikkelen voor onderhoud van de buitenruimte, inclusief slimme inzet van financiële middelen, wordt verwacht hier per 2023 structureel € 130.000 op te kunnen bezuinigen. Als deze taakstelling te ambitieus blijkt wordt deze alsnog heroverwogen.

Naar verwachting wordt per 1 januari 2022 de Omgevingswet van kracht. Met de ontwikkeling van het tweede deel van onze omgevingsvisie – de visie op de bebouwde kom – werken we aan een integrale visie op de inrichting van onze fysieke leefomgeving. We werken ondertussen in

de regio aan de verstedelijkingsstrategie. In Wageningen zoeken we naar kansen voor de ophoging en versnelling van de woningbouwproductie en naar potentiële woningbouwlocaties.

De implementatie van de Omgevingswet vraagt veel van de gemeentelijke capaciteit. Daarnaast ligt er een grote ruimtelijke opgave en komen er veel initiatieven op ons af. De huidige capaciteit is nu onvoldoende om dit aan kunnen. Aan de andere kant biedt de Omgevingswet ook kansen om onze processen transparanter en klantvriendelijker te maken.

Aan de hand van de geprioriteerde opgaven onderzoeken we hoe we de uitvoering het beste kunnen organiseren. Daarnaast bekijken we wat er nog meer nodig is en hoe we de middelen uit het grondbedrijf en bijvoorbeeld leges daarvoor kunnen inzetten. Ook kijken we welke mogelijkheden voor bijvoorbeeld samenwerking en/of bijdragen er zijn. Dit allemaal om onze capaciteit en middelen zo efficiënt en doelmatig mogelijk te kunnen inzetten voor onze ambities en doelen.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
<p>Een groene en biodiverse leefomgeving, waarin de mens in samenhang met de natuur gezond kan leven en welke is aangepast en anticipeert op de effecten van de klimaatverandering.</p> <p>Obv begroting 2021 versie 1: € 2.817.300</p> <p>Nieuw voorstel: -/- € 74.171 = 2.743.129</p>	<p>Een toename van de biodiversiteit (genetische variatie, soortendiversiteit en leefgebied). Dit doel draagt ook bij aan de ambities van progr. 4 en andere doelen en ambities binnen progr. 3</p>	<p>Nieuwbouw is natuurinclusief uitgevoerd (zie ook progr. 8)</p>	Stimuleren	x	x	x	x	6		-	2.743.129
		<p>De biodiversiteit van het openbaar groen is verhoogd (zowel binnenstedelijk als in het buitengebied), waarbij kansen voor innovatie waar mogelijk worden toegepast (dit resultaat heeft een relatie met progr. 2)</p>	Reguleren	x	x	x	x	3		24.076	2.651.044
		<p>De biodiversiteit van het buitengebied is verhoogd door landschappelijke inpassing van initiatieven en door de aanleg van landschapselementen in samenwerking met andere partijen. Dit resultaat is afhankelijk van progr. 3 RO, 2^e ambitie</p>	Regisseren	x	x	x	x	2		71.267	2.502.746

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
		Er is een biodiversiteitsplan opgesteld en daar is een uitvoeringsplan aan gekoppeld	Regisseren	x	X	X	X	2		28.190	2.530.936
		De waterkwantiteit in de stadsgracht is verhoogd, waardoor de waterkwaliteit en de visuele kwaliteit verbetert	Reguleren				x	4		-	2.650.044
		Er is in samenwerking met externe partijen een plan van aanpak opgesteld voor de noordelijke ecologische verbindingzone (visie Buitengebied) en daar wordt uitvoering aan gegeven	Regisseren			x	x	3	-23.152 voor 2021 en 2022	23.152 (m.i.v. 2023)	2.674.196
		Vergroening van tuinen (Steenbreek), daken en schoolpleinen is doormiddel van subsidies gestimuleerd	Stimuleren	x	x	x	x	2		22.978	2.553.914
	Vergroten van de leefkwaliteit (kwantiteit en kwaliteit van het groen) waarmee gezondheid wordt bevorderd, geanticipeerd wordt op de klimaatverandering (klimaatadaptatie), meer CO2 wordt opgevangen en de ruimtelijke kwaliteit (waaronder	In samenwerking met andere partijen is de binnenstad vergroend (zie ook progr. 2)	Regisseren	x	x	X	X	4		22.978	2.697.174
Instandhouding van de hoofd/ecologische groenstructuur		Reguleren	x	x	x	x	2		73.054	2.626.968	
Het groen is in diverse wijken omgevormd naar een toekomstbestendige vorm (klimaatbestendig, meer biodiversiteit en afgestemd op beheerniveau)		Regisseren	x	x	x	x	5		45.955	2743.129	
Bij alle nieuwbouwplannen wordt minimaal 10% divers groen in de wijk gerealiseerd en		Regisseren	x	x	x	x	2		-	2.626.968	

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
	cultuurhistorische betekenis) wordt vergroot. Dit doel draagt mede bij aan de andere ambities van progr. 3 en ambities uit progr. 2, 4, 6 en 8	bestaand groen in de woonomgeving behouden en versterkt (zie ook progr. 8). Een gedeelte van de benodigde middelen voor het behalen van dit resultaat (30.000 euro) staat ondergebracht onder progr. 4									
	De openbare ruimte is schoon, heel en veilig	In samenwerking met externe partners wordt in 2021 een strategisch plan ontwikkeld voor uitvoering van het onderhoud van de buitenruimte incl slimme inzet van financiële middelen waaronder vervangings-investeringen voor groen en speeltoestellen. Het onderhoud vindt plaats volgens de geldende beeldkwaliteits-niveaus	Reguleren	x	x	x	x	1	145.000 tm 2022	2.431.479	2.431.479
Een toekomstbestendige fysieke leefomgeving waarin prettig, veilig en gezond wonen, werken en recreëren voorop staat	Implementatie Omgevingswet ²	Er is een omgevingsvisie waarin de maatschappelijke opgaven irt de fysieke leefomgeving staan	Regisseren	X	X	X		1	50.000 tm 2023	-	-507.405
		Er is een omgevingsplan voor de fysieke leefomgeving met een passend digitaal stelsel omgevingswet(DSO)	Reguleren	X	X	X	X	1	200.000 tm 2023	145.000	-362.405
		Omgevingsvergunningen die passen in de omgevingsvisie	Reguleren	X	X	X	X	1		35.000	-327.405
		Er is een participatiestrategie	Reguleren	X	X	X	X	1	12.568 tm 2023	20.000	-307.405

² In het kader van de ombuigingen is afgesproken om het projectbudget voor implementatie van de Omgevingswet per 2024 met € 270.000 te verlagen. Het voorstel is om een deel van het budget dat structureel in de begroting is opgenomen om te zetten in incidenteel budget. Dit levert een structureel voordeel op van € 262.567, met een (gelijk) incidenteel nadeel van € 787.704 voor de periode 2021 t/m 2023. Structureel resteert er een budget van € 200.000.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
Obv begroting 2021 versie 1: € 769.945 Nieuw voorstel: -/- 262.567 = 561.718	Een integrale uitvoering van de opgaven in de fysieke leefomgeving	Uitvoeringsprogramma voor de ontwikkeling van de stad	Regisseren	X	X	X	X	1		40.500	-266.905
		Strategie en grondbeleid voor het uitvoeren van de ruimtelijke ambities (100.000 incidenteel 2021 gedekt uit RO-reserve)	Regisseren	X	X	X	X	1		pm ³	-266.905
	Beleid voor en kwaliteit van de fysieke leefomgeving, dat aansluit bij de ambitie	Kaders en bestemmingsplannen voor de fysieke leefomgeving (wettelijk) zijn actueel en worden gehandhaafd	Reguleren	X	X	X	X	2	30.000 tm 2022	668.943	457.218
		Er is structurele dekking gevonden voor borging van de ruimtelijke kwaliteit (stedenbouwkundige)	regisseren	x				1	80.000 In 2021	-	-266.905
	Ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving passen binnen onze ambitie	Onze werkprocessen zijn zodanig dat initiatieven in de fysieke leefomgeving onze ambitie mogelijk maken (incidentele uitgaven ad 40.000 per jaar tm 2022 gedekt uit reserve grondbedrijf)	Faciliteren	X	X	X	X	2		4.500	461.718
		Bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen maken kleinere initiatieven van derden mogelijk die passen in onze ambitie (deels gedekt door leges)	Faciliteren	X	X	X	X	1		18.848	-248.057
		Grote ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving passen in onze ambitie en worden projectmatig uitgevoerd	Faciliteren	X	X	X	X	0	458.253 in 2021	-507.405	-507.405

³ De PM-posten ten aanzien van capaciteit in de organisatie (zowel basis op orde als kwalitatieve uitbreiding) worden ingevuld op basis van een aantal deelonderzoeken die momenteel lopen en later dit jaar vertaald worden in een investeringsagenda voor de organisatie.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
		(grondbedrijf, gedekt uit kosten verhaal locaties)									
		Het project Grebbedijk is voorbereid <i>(Voor de incidentele uitgaven ad € 100.000 in 2021 en € 100.000 in 2022 wordt een krediet Grebbedijk aangevraagd. Dekking van de kapitaallasten vanaf 2024 is vanuit de storting van € 610.000 in de Bestemmingsreserve Grebbedijk (Raadsvoorstel nota BOVO 20.0201487). Aan uw raad wordt voorgesteld daartoe een bestemmingsreserve Grebbedijk in te stellen.)</i>	Regisseren	X	X			3		-	461.718
		Het project Grebbedijk is in uitvoering <i>(Als de omvang van de investering specifiek bekend is, zal aan uw raad een krediet worden gevraagd. De kapitaallasten die vanuit die investering ontstaan, worden dan deels gedekt vanuit de vrijvallende kapitaallasten van investeringskredieten voor bovenwijkse voorzieningen (€ 38.120,- raadsvoorstel nota BOVO 20.0201487). Daarnaast wordt het overige deel (€ 610.000 minus € 200.000 =</i>	Uitvoeren				X	3		100.000	561.718

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
		€ 410.000) van de Bestemmingsreserve Grebbedijk hiertoe ingezet volgens raadsvoorstel nota BOVO 20.0201487. Voor het dan nog resterende deel van de investering is vanaf 2024 structureel € 100.000 opgenomen.)									
	Identiteit van de stad is beleefbaar	Cultuurhistorie is zichtbaar in Wageningen	Stimuleren	X	X	X	X	1		12.716	-235.341
Monumenten hebben een plek in de omgevingsvisie en –plan		Regisseren	X	X	X	X	1		18.166	-217.175	
Cultuurhistorie wordt gevierd		Stimuleren	X	X	X	X	1		5.450	-211.725	
Totalen programma 3				Incidenteel 953k	Incidenteel 414k	Incidenteel 263k	Incidenteel -		Incidenteel over 4 jaar 1.629.653	Structureel per jaar 3.304.847 zwart	

Programma 4 Milieu

Zoals blijkt uit de ambitie "De gemeente Wageningen is klimaatneutraal in 20XX..." loopt het proces de Nieuwe Toekomst en de discussie rond de "Herijking van de Routekaart Wageningen Klimaatneutraal 2030" door elkaar heen. De discussie over de ambitie van het Wageningse klimaatbeleid moet nog zorgvuldig plaatsvinden met uw raad en met onze klimaatpartners. Vandaar dat we de ambitie 20XX hebben opgenomen. Hoe zijn we dan omgegaan met de benodigde middelen voor de ambitie *Wageningen Klimaatneutraal 20XX*? Uitgangspunt is dat op dit moment niet is gekozen om vooruitlopend op deze discussie rond de herijking van het klimaatbeleid (en het advies van de rekenkamer om stevig meer middelen in te zetten) extra middelen op te nemen (behalve dan beperkte uitbreiding capaciteit). We hebben rekening gehouden met:

- de werkzaamheden voor Visie Buitengebied
- de werkzaamheden voor de Warmtetransitie.

Met de voorgestelde budgetten en de verschillende verkregen subsidies kunnen we naar onze mening de komende jaren goed gevolg geven aan ons klimaatbeleid. We houden dan vast aan ongeveer hetzelfde budget wat we de afgelopen jaren hadden voor klimaatbeleid alleen zetten

we deze middelen iets anders in. De middelen worden dan structureel opgenomen in de begroting en komen dan niet meer te vervallen als het derde uitvoeringsprogramma Klimaatplan is afgerond.

We hebben daarnaast nog een reserve voor de warmtetransitie van € 202.000,- die we willen inzetten als achtervang voor onvoorziene kosten voor de warmtetransitie en het aantrekken van nog meer subsidies. Als uit de discussie blijkt dat uw raad kiest voor een route waaraan meer (of minder) middelen zijn gekoppeld dan zullen we dit in de begrotingen verder in de tijd moeten verwerken. Echter duidelijk is ook dat gemeenten voor het behalen van deze ambities voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van middelen van Europa, het Rijk, benodigde wetgeving en hun lokale klimaatpartners.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
De gemeente Wageningen is klimaatneutraal in 20XX en heeft de klimaatimpact van indirect energieverbruik zoals de voedselproductie en consumptie verminderd (progr. 1 duurzame mobiliteit en progr. 3 klimaatbestendigheid dragen mede bij aan dit doel). Klimaatcrisis ten	Er is 50% bespaard op de warmtevraag in 20XX ten opzichte van 2008	Door inzet op bewustwording, stimuleren gebruik van subsidies en ondersteuning van huishoudens en bedrijven is de nettowarmtevraag per huishouden met XX en bedrijf met XX per jaar gedaald	Stimuleren	X	X	X	X	1		260.529	260.529
		Alle VvE's hebben een haalbaarheidsstudie uit laten voeren waaruit duidelijk wordt hoe zij kunnen besparen en hoe zijn hun resterende warmtevraag duurzaam kunnen invullen	Stimuleren	X	X	X	X	3		54.376	495.556
		Energiemaatregelen worden via een Energie Service Company (ESCO) aangeboden als onderdeel van de wijkaanpak.	Stimuleren	X	X	X	X	12		4.689	757.130

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
gevolge van menselijk handelen beperken Obv begroting 2021 versie 1: € 992.219 Nieuw voorstel: -/- 149.442 = 842.777		Gemeente Wageningen handhaaft doorlopend bij bedrijven en instellingen om er op toe te zien dat zij voldoen aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot energiebesparing (Wet Milieubeheer, EED, kantoorpanden label C 2023). Dit heeft er toe geleid dat in 20XX 75% hieraan voldoet	Reguleren	X	X	X	X	14		4.689	766.467
	100% van de warmte wordt in 20XX duurzaam opgewekt in Wageningen en haar directe omgeving. 400 TJ elektriciteit wordt in 2030 duurzaam opgewekt op grondgebied van de gemeente	In Wageningen is door warmtepartners een open duurzaam warmtenet gerealiseerd waarop enkele duizenden woningen, bedrijven en instellingen zijn aangesloten. De Nude zal de eerste wijk zijn die op dit warmtenet wordt aangesloten	Regisseren	X	X	X	X	2		102.185	423.397
		Voor alle wijken die niet worden aangesloten op het warmtenet is een Wijk Uitvoerings Plan (WUP) gemaakt. Er is uitvoering gegeven aan deze WUP zodat woningen, bedrijven en instellingen in deze wijken worden voorzien van warmte door: a. individuele bodem- en luchtwarmtepompen; of b. gebruik van groengas of waterstof	Uitvoeren	X	X	X	X	6		43.126	651.832
		Het warmtenet voor de Proeftuin Aardgasvrije wijk Benedenbuurt is gerealiseerd. Resultaten uit progr. 3 zijn randvoorwaardelijk	Uitvoeren	X	X	X	X	7		28.118	679.950

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
		Zonneparken worden gerealiseerd binnen de voorwaarden en criteria uit Visie Buitengebied. Resultaten uit progr. 3 zijn randvoorwaardelijk	Faciliteren	X	X	X	X	5		38.118	608.706
		De Regionale Energie Strategie RFV (RES) 1.0 is in 2021 en RES 2.0 in 2023 vastgesteld door de gemeenteraad	Regisseren	X	X	X	X	11		18.748	752.441
		Door inzet op bewustwording, stimuleren gebruik van subsidies en ondersteuning van huishoudens en bedrijven is het aantal inwoners, bedrijven en instellingen die jaarlijks investeren in zonne-energie gestegen. Het percentage geschikt dakoppervlak dat benut wordt stijgt van 31% naar 75% in 2030. Daarnaast wordt ingezet op het benutten van parkeerterreinen	Stimuleren	X	X	X	X	4		53.747	570.588
		Geschikte windmolenlocaties zijn in 2022 in beeld gebracht (NB. tot 2025 worden locaties onderzocht en getracht te ontwikkelen)	Uitvoeren	X	X	X	X	8		44.373	724.323
		De aanbesteding/inkoop van energie voor de gemeentelijke organisatie resulteert in concrete lokale duurzame energieopwek installaties waarmee deze energievraag kan worden voorzien (doel: 33% per 5 jaar) (energieWEB)	Stimuleren	X	X	X	X	13		4.648	761.778
		De huurders van Woningstichting appartementen in de Nude zijn overgestapt van koken op gas naar koken op inductie	Uitvoeren	X	X	X	X	9		9.370	733.693

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
	De klimaatimpact die gepaard gaat met productie en consumptie van voedsel is verminderd (resultaten uit progr. 2 en 6 dragen mede bij aan dit doel)	Duurzame korte voedselketens (lokale natuurinclusieve productie voor regionale consumptie) zijn kwantitatief en kwalitatief toegenomen	Stimuleren	X	X	X	X	1		60.683	321.212
		Er is in samenwerking met de stad in 2021 een voedselagenda 2021-2030 opgesteld	Uitvoeren	X				2		17.783	441.180
		Wageningse huishoudens, bedrijven en restaurants hebben hun voedselverspilling en de consumptie van vlees en zuivel verminderd (ambities worden afgeschaald per '22)	Stimuleren	X	X	X	X	3	30.000 in 2021	21.285	516.841
		Gedeelte van voedselcapaciteit hoort bij programma 6 ('In de Wageningse aandachtswijken hebben inwoners minder overgewicht')	Stimuleren	X	X	X	X	15		24.655	791.122
	De klimaatdoelstellingen worden op een ambitieuze doch realistische wijze vormgegeven	De Routekaart Wageningen Klimaatneutraal 2030 is herijkt in 2021	Uitvoeren	X				10	9.398 in 2021	-	733.693
Restbedragen die behoren bij resultaten uit een ander programma	Over te zetten restbedragen 1. Subsidie Groene Wiel € 21.655 (progr. 7), zie ook bijlage 2; 2. Natuurstroomcontract € 8.201 (vervalt na 2021, progr. 3); 3. Doorbraakdossier klimaatbestendigheid € 30.000 (progr. 3); 4. Doorbraakdossier Duurzame mobiliteit € 55.000 (progr. 1) – voorstel om van dit budget 25.000 per jaar voor 2021 en 2022 over te			X	X	X	X	16	8.201 in 2021	51.655	842.777

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel obv prio.) per jaar
		hevelen naar programma 1, resultaat 'Gemeente Wageningen geeft uitvoering aan het mobiliteitsconvenant' (zie voetnoot nr. 12)									
Er is een veilige en gezonde leefomgeving waarbij grondstoffen circulair worden hergebruikt. Obv begroting 2021 versie 1: € 26.810 Nieuw voorstel: ongewijzigd € 26.810	Milieunormen worden niet overschreden	Met behulp van toezicht en handhaving wordt gecontroleerd of normen op gebied van bodem, lucht, geluid, geur en energie niet worden overschreden	Reguleren	X	X	X	X	1		26.810	26.810
Totalen programma 4				Incidenteel 48k	Incidenteel -	Incidenteel -	Incidenteel -		Incidenteel over 4 jaar 47.599	Structureel per jaar 869.587 zwart	

Programma 6 Maatschappelijke ondersteuning

De gevolgen van de coronacrisis, veelal negatief, maar soms ook positief, zien we terug op alle levensdomeinen en aspecten van positieve gezondheid, werkgelegenheid, participatie, armoede en schulden. Sociale ongelijkheid lijkt verder toe te nemen; de crisis treft de kwetsbare groepen het hardst. De afgelopen periode onderstreept het belang van het gemeentelijk sociaal beleid dat we de afgelopen jaren reeds in gang hebben gezet. We blijven de Wageningse principes omarmen en versterken op aandachtspunten vanuit deze crisis.

Vanuit positieve gezondheid willen we de focus leggen op het vergroten van de mentale gezondheid en weerbaarheid/veerkracht van inwoners die kwetsbaar zijn of extra geraakt zijn door de crisis. Dit zijn mensen met een lage sociaaleconomische status (SES), eenzame inwoners en jongeren met psychische klachten. Op gebied van werkgelegenheid, participatie, armoede en schulden willen we versterken wat we al deden en huidige methodes en regelingen effectiever maken. We maken gebruik van de veranderende omstandigheden in de arbeidsmarkt om

inwoners aan banen te helpen in groeiende sectoren en zetten in op preventie en het zo vroeg mogelijk oppakken van problemen. Dit komt vooral tot uiting in de vernieuwing van het armoede-instrumentarium en breder opzetten van vroegsignalering.

Samenwerkingsverband Welsaam voert tot en met 2022 (inclusief toegekend contractueel verlengingsjaar) het preventieve deel van Samen Wageningen uit, en daarmee een groot deel van de voorgestelde resultaten. Zie voor een toelichting op de producten en middelen van Welsaam de bijlage bij deze notitie. Voor 2023 en verder worden nieuwe contractafspraken gemaakt over de uitvoering van preventieve hulp en ondersteuning op basis van het beleid voor het sociaal domein.

In de hierna volgende tabel zijn twee resultaten opgenomen die een specifieke toelichting verdienen.

- *Herijking armoedebeleid*

In 2021 wordt de armoede aanpak voortgezet en eind 2021 afgerond. In het in 2017 gehouden Radar onderzoek naar Wageningse armoederegelingen is geadviseerd om de overlap in regelingen eruit te halen. De regeling tegemoetkoming voor chronisch zieken is zo'n regeling met overlap met de regeling collectieve ziektekostenverzekering en de kwijtschelding van de eigen bijdrage. Het eigen risico voor de ziekenkostenverzekering wordt volledig vergoed door de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (meest uitgebreide pakket). Ook wordt bij minima met een inkomen tot 130% van de toepasselijke bijstandsnorm de eigen bijdrage voor de Wmo kwijtgescholden. Ook hier worden dus geen extra kosten voor gemaakt. Daarmee zijn de grootste kostenposten voor chronisch zieken gecompenseerd. Het voorstel is daarom om de regeling tegemoetkoming chronisch zieken te herzien.

In plaats van de huidige regeling willen we de resterende extra kosten van chronisch zieken, die hiermee niet wegvallen, compenseren via maatwerk. Dit kan via een hierop verruimde bijzondere bijstand en/of een aangepaste regeling. In 2021 ontvangen alle chronisch zieken een inlichtingenformulier om hun kosten op te geven, zodat we daarmee goed zicht krijgen op hoe we een versoberde voorziening voor chronisch zieken kunnen inrichten met ingang van 2022. Ervaringen bij andere gemeenten wijzen uit dat een raming van € 50.000 hiervoor voldoende is. Per saldo resteert dan een structurele besparing van € 350.000 met ingang van 2022. Als blijkt dat een budget ad € 50.000 onvoldoende is ter compensatie van de kosten, wordt dit bedrag alsnog aangepast.

- *Bonus Welsaam en Transformatiefonds*

Welsaam ontvangt als onderdeel van het huidige contract, wat inclusief het toegekende verlengingsjaar loopt t/m 2022, een bonus van afgerond € 400.000. 'Bonus' is eigenlijk een misplaatste benaming, want het gaat hier om innovatieruimte en activiteiten, die éénmalig zijn, en die van tevoren voor akkoord worden voorgelegd aan de gemeente. Het afgelopen jaar betreft het voornamelijk extra activiteiten gericht op inwoners, die zijn getroffen door Corona of Corona-maatregelen en extra ondersteuning nodig hebben. Vanaf 2022 is het voorstel van het college om van deze € 400.000 een bedrag ad € 100.000 in te zetten voor de versterking van de uitvoering van preventieve hulp en ondersteuning op basis van het beleid voor het sociaal domein (zoals afstemming vrijwilligersorganisaties en professionele partners, penvoering en communicatie) en € 300.000 breder in te zetten als transformatiefonds voor het hele sociaal domein. In 2022 worden deze transformatiegelden ingezet voor projecten vanuit Welsaam. In de nieuwe contractperiode vanaf 2023 kunnen de uitvoeringpartners voor preventieve hulp en ondersteuning hier ook gebruik van blijven maken, maar de middelen zijn dan breed toegankelijk voor éénmalige transformatie activiteiten op terrein van Wmo, jeugd, beschermd wonen en participatie. € 300.000 betreft 0,6 % van de middelen, die omgaan in het sociaal domein. Vaak zijn wenselijke

transformatie activiteiten integrale activiteiten en sector overstijgend (gericht op verbetering van de ketensamenwerking). Door het nieuwe transformatiefonds vervalt het Innovatiebudget van het college. Dit is een structurele besparing van € 50.000.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
Verkleinen van gezondheidsverschillen, eenzaamheid en het vergroten van de veerkracht om om te gaan met de uitdagingen van het leven Obv begroting versie 1: € 782.184 Nieuw voorstel: -/- 69.317 = € 712.867	Kinderen en jongeren hebben een gezondere leefstijl	Het aantal dagen dat kinderen buiten spelen en deelnemen aan buitenschoolse sportactiviteiten, is 5% verhoogd ten opzichte van de kindermonitor 2017 (bijvoorbeeld door inzet sport/buurtwerk en vergroening schoolpleinen) <i>NB Indien we vanaf 2022 opnieuw GIDSmiddelen ontvangen wordt de inzet op deze resultaten uitgebreid tot niveau 2021</i>	Stimuleren	x	x	x	x	5	45.201 in 2021	171.283	643.890
		In Wageningen zijn er minder kinderen met overgewicht dan het gemiddelde in Gelderland <i>NB Indien we vanaf 2022 opnieuw GIDSmiddelen ontvangen wordt de inzet op deze resultaten uitgebreid tot niveau 2021</i>	Stimuleren	x	x	x	x	3	22.600 in 2021	25.570	447.037
		Jongeren zijn zich bewust van de gevolgen van het gebruik van alcohol, roken en drugs en het omgaan met groepsdruk <i>NB Indien we vanaf 2022 opnieuw GIDSmiddelen ontvangen wordt de inzet op deze resultaten uitgebreid tot niveau 2021</i>	Stimuleren	x	x	x	x	4	22.600 in 2021	25.570	472.607
		Minder jongeren in de leeftijd 12-19 jaar roken	Regisseren	x	x	x	x	6	28.915 In 2021	0	643.890

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
	Voorkomen dat kinderen en jongeren kampen met ernstigere psychische klachten door tijdig psychische klachten te signaleren en bespreekbaar te maken	Kinderen en jongeren kunnen beter omgaan met psychische klachten door deze klachten te voorkomen, signaleren en bespreekbaar te maken (o.a. inzet van SOH jeugd GGZ, inloop Jeugd en Gezin, jongerenwerk, maatschappelijk werk)	Regisseren	x	x	x	x	2		119.122	421.467
	Inwoners met een lage sociaal-economische status (SES) leven langer, langer in goede gezondheid en ervaren meer veerkracht	Mensen wonen en werken in een gezonde leefomgeving, zowel binnen als buiten	Regisseren	x	x	x	x	11		-	712.867
		Inwoners ervaren meer bestaanszekerheid (koppeling armoede, Participatiewet)	Reguleren	x	x	x	x	7		-	643.890
		In de Wageningse aandachtswijken wordt er evenveel bewogen als het Wageningse gemiddelde. Wij gaan hierbij uit van de Nederlandse norm gezond bewegen (o.a. beweegactiviteiten Welsaam)	Regisseren	x	x	x	x	10		28.915	712.867
		In de Wageningse aandachtswijken hebben inwoners minder overgewicht (o.a. door beweegactiviteiten in de wijken, projecten gericht op een gezond voedingspatroon)	Regisseren	x	x	x	x	9		28.915	683.952
		Inwoners hebben mogelijkheden om hun basisvaardigheden (taal, rekenen en digi-vaardigheden) te vergroten	Regisseren	x	x	x	x	8		11.147	655.037

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
	We willen eenzaamheid voorkomen, signaleren en verminderen	Inwoners ervaren minder eenzaamheid (bijvoorbeeld ontmoetingsactiviteiten bij partners in de stad, o.a. Huizen van de wijk/Markt 17 etc.)	Regisseren	x	x	x	x	1		302.345	302.345
Financiële ongelijkheid verminderen, armoede voorkomen en financiële zelfstandigheid bij inwoners vergroten. Obv begroting versie 1: € 2.256.822 Nieuw voorstel: -/- 266.000 = € 1.990.822	We zetten in op het voorkomen, verzachten en verhelpen van armoede	In 2021 is er een herijking uitgevoerd van de instrumenten die invulling geven aan ons armoede- en schuldenbeleid. Deze instrumenten richten zich op het voorkomen, verzachten en verhelpen van armoede (Minus 3,5 ton regeling chronisch zieken/gehandicapten per 2022)	Uitvoeren	x	x	x	x	1	350.000 In 2021	1.659.038	1.659.038
		Overige resultaten (bijvoorbeeld bereik van de regelingen) worden bepaald na de herijking van de instrumenten	Uitvoeren	x	x	x	x	4		-	1.743.038
	Wageningers met schulden worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd en geholpen bij hun schuldenproblematiek	We ontvangen meldingen over betalingsachterstanden bij zorgverzekeraars, nutsbedrijven en grote (lokale) verhuurders	Regisseren	x	x	x	x	2		-	1.743.038
		Alle meldingen over betalingsachterstanden (<i>zie hierboven</i>) worden beoordeeld. Boven bepaalde grensbedragen wordt iedere melding opgevolgd	Uitvoeren	x	x	x	x	3		-	1.743.038
		Overige resultaten worden bepaald na de herijking van de instrumenten	Uitvoeren	x	x	x	x	4		-	1.743.038
	We voorkomen instroom in de bijstand van werkzoekenden of (nog)	In 2022 zijn 20 Wageningers zonder werk (waarvan 10 zonder bijstandsuitkering) omgeschoold naar een beroep in de klimaat/duurzaamheidssector	Uitvoeren	x	X			2	107.000 tm 2022		1.743.038

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
	werkenden en maken gebruik van veranderingen in de arbeidsmarkt met omscholing en focus op kansberoepen	(Inzet op nuggers, door slimmer samenwerken in arbeidsmarktregio)									
		Vanaf 2021 hebben 20 Wageningers met een bijstandsuitkering (duurzaam) werk gevonden in een kansberoep, bovenop de reguliere uitstroom	Uitvoeren	x	x	x	x	1		84.000	1.743.038
		In 2021 is een inventarisatie gemaakt van Wageningse werkgevers en werknemers-aantallen in minder-toekomstbestendige of krimpende beroepsgroepen/sectoren. Vervolgacties worden bepaald op basis van de inventarisatie	Uitvoeren	x				5	67.000 In 2021		1.743.038
		Kwijtschelding van afvalstoffenheffing en rioolrecht in het kader van armoedebestrijding	Uitvoeren	x	x	x	x	6		247.784	1.990.822

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
De wettelijke taken worden op het door de wet vereiste minimale niveau uitgevoerd. (Jeugdwet, Wmo, Participatiewet, Wet Schuldhulpverlening, Wet inburgering, Wet Publieke Gezondheid, Wet educatie en beroepsonderwijs, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, Wet anti-discriminatievoorzieningen Obv begroting versie 1: nihil	De wettelijke taken uitvoeren op wettelijk minimum	De wettelijke taken zijn uitgevoerd op wettelijk minimum NB In verband met de noodzakelijke fasering van het project duurzaam partnerschap jeugd (als resultaat van de oriëntatiefase) wordt de beoogde besparing gefaseerd: € 150.000 besparing in 2022, € 300.000 besparing in 2023, en structureel € 450.000 besparing vanaf 2024 ⁴ . Vergeleken met Begroting versie 1 betekent dit € 300.000 minder besparing in 2022 en € 150.000 minder besparing in 2023 incidenteel ⁵ (in de begroting versie 1 is de benodigde € 450.000 voor 2021 al opgenomen).		x	x	x	x	1	450.000 2021; 300.000 2022; 150.000 2023	-	0
In aanvulling op de wettelijke taken werken we in Wageningen vanuit vijf Wageningse principes: voorkomen van problemen, de inwoner	Kinderen en jongeren kunnen zich op eigen wijze ontwikkelen zonder dat dit wordt geproblematiseerd (normaliseren)	Gezinnen maken minder gebruik van geïndiceerde jeugdhulp	Regisseren	x	x	x	x	1		-	2.355.907

⁴ Zie BSP/20.0104484 over Innovatief handelen fase 3 van medio december 2022.

⁵ Op grond van de consultatienotitie Transformatie sociaal domein (fase 2) – procesvoorstel realisatie 3 ton (Corsanr. 20.0200869) van medio 2020 zijn de incidentele kosten voor 2021 al gedekt, onder andere door incidentele verlaging van de begroting beschermd wonen. Omdat deze incidentele baten in de berekeningen zijn opgenomen, worden in de doelenboom ook de incidentele lasten 2021 vermeld.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
<p>staat centraal, we doen het samen, we gaan uit van vertrouwen, we geven ruimte aan vernieuwing</p> <p>Obv begroting versie 1: € 3.004.373</p> <p>Nieuw voorstel: -/- 254.999 € 2.749.374</p>	Versterken van de positie van ouders als opvoeders	x aantal ouders voelen zich gesteund door het gebruik van ouderprogramma's, laagdrempelige opgroei- en opvoedondersteuning en hulp bij echtscheiding en hebben hun opvoedvaardigheden vergroot	Faciliteren	x	x	x	x	2		106.832	2.462.739
	Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en doen iets voor een ander of hun omgeving (versterken burgerschap)	Meer dan 37% van de ondervraagden (volwassenen en ouderen) voor de monitor van VGGM doet in 2021 vrijwilligerswerk	Stimuleren	x	x	x	x	5		20.831	2.749.374
		Minder mantelzorgers zijn overbelast; van de ondervraagden voor de monitor van VGGM geeft in 2021 < 3% in categorie Ouderen 65+ en < 2% in categorie Volwassen aan overbelast tot zwaar overbelast te zijn (bijvoorbeeld ondersteuningsmogelijkheden zoals scholing, verzekering, waardering en het verbinden van vraag en aanbod)	Faciliteren	x	x	x	x	3		133.603	2.596.342
		Leefbare wijken: In de eigen wijk zijn er mogelijkheden voor de bewoner om anderen te ontmoeten en samen activiteiten te ondernemen, bijvoorbeeld in wijkcentrum of buurtinitiatieven (zie ook programma 8, Woonoverlast)	Stimuleren	x	x	x	x	4		132.201	2.728.543
	Werkgelegenheid	Middelen voor re-integratietrajecten, jobcoaching, etc. bedoeld om bijstandsgerechtigden te ondersteunen	Uitvoeren	x	x	x	x	0		728.738	728.738
	WSW	Opbrengsten en kosten die met de uitvoering van de WSW gemoeid gaan	Uitvoeren	x	x	x	x	0		13.020	741.758
	Individuele ondersteuning	Individuele maatwerkvoorzieningen Jeugdhulp en Wmo, inclusief uitvoeringskosten	Uitvoeren	x	x	x	x	0		755	742.513

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
	Samen Wageningen	Uitvoering preventieve hulp en ondersteuning op basis van beleid sociaal domein	Regisseren	x	x	x	x	0		1.062.747	1.805.260
Bonus Welsaam		Regisseren	x					0	397.235 in 2021	0 m.i.v. 2022	1.805.260
Versterking infrastructuur uitvoering preventieve hulp en ondersteuning		Faciliteren		x	x	x		0		100.000 m.i.v. 2022	1.905.260
	Transformatie sociaal domein	Innovatie sociaal domein, wat resulteert in kostenbesparing, kwaliteitsverbetering en verbetering werkwijze	Regisseren		x	x	x	0		297.235 m.i.v. 2022	2.202.495
	Armoedebestrijding	Minima-regelingen, bijzondere bijstand, schulddienstverlening en budgetbeheer	Uitvoeren	x	x	x	x	0		64.764	2.267.259
	Beleidsdomein gezondheidsbeleid	Innovatieve agenda uit coalitieakkoord	Regisseren/faciliteren	x	x	x	x	0		0	2.267.259
	Integrale toegang en algemeen sociaal domein	Cliëntondersteuning	Uitvoeren	x	x	x	x	0		38.648	2.305.907
	Burgerkracht en innovatie	Innovatiebudgetten raad en college, ambitie coalitie akkoord innovatie en preventie en innovatielab (in 2021 incidenteel € 25.000 voor Innovatielab)	Faciliteren	x	x	x	x	0	25.000 in 2021	50.000	2.355.907
	Strategie en beleid voor het uitvoeren van de ambities Wmo/jeugd	Structurele uitbreiding beleidscapaciteit en regie Wmo/Jeugd	Uitvoeren	x	x	x	x	0		pm ⁶	2.355.907

⁶ De PM-posten ten aanzien van capaciteit in de organisatie (zowel basis op orde als kwalitatieve uitbreiding) worden ingevuld op basis van een aantal deelonderzoeken die momenteel lopen en later dit jaar vertaald worden in een investeringsagenda voor de organisatie.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
<p>Alles wat wij doen is gericht op het bevorderen van het besef dat vrijheid een fundamentele waarde is voor individueel en collectief geluk, waarbij iedereen een eigen verantwoordelijkheid heeft. Voor huidige generaties en generaties na ons. Met respect voor het verleden als basis willen we daaraan vorm geven op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau.</p> <p>Obv begroting versie 1: € 515.116 2021, per 2022 € 415.116</p> <p>Nieuw voorstel: ongewijzigd € 515.116 2021, per 2022 € 415.116</p>	<p>We zijn vanuit Wageningen, Stad der Bevrijding, voortdurend zichtbaar als voorvechter en gangmaker voor het bewustzijn en daarmee de bevordering van individuele en collectieve vrijheid. Wij brengen deze thema's over het voetlicht voor het hele land en ver daar buiten. Professioneel, midden in de samenleving, met krachtige en loyale partners</p>	<p>We bieden een onderscheidend programma met impact: lokaal, regionaal, landelijk, internationaal, het hele jaar rond. Met ontmoetingen, evenementen, dialoog, kennisdeling en educatie. Fysiek en online</p>	Faciliteren	x	x	x	x	1	100.000 In 2021	415.116	415.116

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
Totalen programma 6				Incidenteel 1.616k	Incidenteel 407k	Incidenteel 150k	Incidenteel -		Incidenteel over 4 jaar 2.172.551	Structureel per jaar 5.868.179 zwart	

Programma 7 Onderwijs en Educatie

Ook in dit programma willen we ons richten op gelijke kansen, zodat ieder kind de mogelijkheden krijgt om later een passende plek in de samenleving te verwerven. Hierbij is het van belang dat voor alle kinderen en jongeren in Wageningen onderwijs op eigen niveau beschikbaar en fysiek bereikbaar is. Uiteindelijk draait het erom dat jongeren hun capaciteiten en talenten gebruiken en ontwikkelen. Het programma richt zich op het aanbod van gemeenschappelijke voorzieningen voor kinderopvang en voorschools, primair en voortgezet onderwijs.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
Obv begroting 2021 versie 1: € 480.383 Nieuw voorstel: -/- 30.000	Onderwijsachters tanden en ontwikkel- en taalspraakachterstanden zijn verminderd	90% van alle kinderen en 80% van de kinderen met een VVE verwijzing stroomt succesvol door naar een reguliere groep 3. 90% van de leerlingen maakt na één jaar in de schakelklas een succesvolle overstap naar een passende reguliere groep	Regisseren	X	X	X	X	1		141.603	141.603
		Logopedische screening voor VVE kinderen en indicatiescreening alle kinderen groep 1 t/m 8 waar zorgen zijn	Faciliteren	X	X	X	X	3		-	336.424
	Alle leerlingen verlaten het onderwijs met een startkwalificatie	Het relatief schoolverzuim bedraagt maximaal 2% van het aantal leerplichtigen	Uitvoeren	X	X	X	X	1		-	141.603
		Het aantal Voortijdig School Verlaters (VSV'ers) in de regio Vallei daalt tot 2024 met 1,5%	Uitvoeren	X	X	X	X	1		-	141.603

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
= € 450.382	Ieder kind ontwikkelt ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid (draagt mede bij aan progr. 3)	Er is een scholingsprogramma gericht op het stimuleren van ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid (draagt mede bij aan programma natuur en duurzaamheid), zie ook bijlage 2	Faciliteren	X	X	X	X	7	30.000 in 2021	113.958	450.382
	Voor Wageningse leerlingen zijn scholen voor bijzonder en speciaal onderwijs buiten Wageningen goed bereikbaar	De maximale reistijd is van 90 minuten teruggebracht naar maximaal 60 minuten. Deze wijziging gaat in bij aanvang schooljaar 2020/2021	Regisseren	X	X			4		-	336.424
		De vervoerder verduurzaamt zijn wagenpark. Op het totaal van de kilometers passend vervoer schooljaar 2020/2021 wordt 25% met Euro-6, 50% met Groen gas (Biogas) en 25% met Elektrisch/Waterstof uitgevoerd.	Regisseren	X	X			4		-	336.424
	Schoolgebouwen bieden een optimale leeromgeving, zijn toekomstig bestendig en multifunctioneel	Er is voldoende adequate capaciteit voor onderwijshuisvesting (gymlessen inclusief vervoer)	Regisseren	X	X	X	X	1		55.589	197.192
		Scholen hebben maatregelen genomen om hun schoolgebouw te verduurzamen	Stimuleren	X	X			6		-	336.424
	Schoolpleinen dragen bij aan een groene speelomgeving	Er zijn meer schoolpleinen vergroend en alle schoolpleinen zijn openbaar toegankelijk (zie ook resultaten bij progr. 3 groen)	Stimuleren	X	X			5		-	336.424
	Het kind centraal stellen in zijn of haar behoefte aan hulp en	Samenwerking onderwijs en jeugdhulp, één plan met betrokkenen (bijvoorbeeld onderwijszorgarrangement De Dijk, aansluiting school en thuis)	Regisseren	X	X	X	X	1		-	197.192

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
	ondersteuning en een gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen voor alle kinderen										
	Meer Thuisnabij, passend onderwijs	Zoveel mogelijk kinderen in Wageningen naar school	Stimuleren	X	X	X	X	2		-	336.424
	Er is kwalitatief goede en veilige kinderopvang geboden	Alle kinderopvanglocaties en gastouders zijn gecontroleerd en maatregelen zijn genomen bij eventuele onvolkomenheden (100%)	Regisseren	X	X	X	X	1		139.232	336.424
Totalen programma 7				Incidenteel 30k	Incidenteel -	Incidenteel -	Incidenteel -		Incidenteel over 4 jaar 30.000	Structureel per jaar 450.382 zwart	

Programma 8 Wonen

De druk op de woningmarkt is groot in Wageningen. De meest recente huishoudensprognoses voor Wageningen laten een forse groei van Wageningen en daarmee een fors hogere behoefte aan woningen zien. We koersen af op een groter woningtekort en stijging van prijzen van koopwoningen is hierbij voor diverse doelgroepen een knelpunt. Betaalbaarheid van het wonen blijft een belangrijk aandachtspunt. Programma 8 richt zich daarom op versnelling en ophoging van de woningbouwproductie, daar waar dit kan. Een van de belangrijkste prioriteiten is daarom ook een zoektocht naar potentiële nieuwe bouwlocaties en voor de toekomst. Programma 3 ruimtelijke ontwikkeling is hiervoor randvoorwaardelijk. De regio FoodValley werkt samen met Arnhem-Nijmegen in het kader van de toenemende druk op de woningmarkt aan een verstedelijkingsstrategie. In deze strategie komt terug op welke wijze de woningbouw in de regio het beste tot zijn recht komt in een groene omgeving. Tot slot heeft ook Covid-19 effecten op de woningmarkt. Enerzijds is een Denktank van diverse partijen aan het onderzoeken wat de effecten zijn op de studentenaantallen en het aantal studenten hiervan dat op kamers zal gaan. Anderzijds zetten we in op meer samenwerking rondom het voorkomen en verminderen van woonoverlast in de wijken, die als gevolg van het meer thuis zijn en thuiswerken is opgelopen.

Wat betreft vastgoed willen we inzetten op het ontwikkelen van een strategisch afwegingskader voor huisvesting van maatschappelijke- en culturele instellingen in gemeentelijke gebouwen. We willen daarnaast meer focus op verduurzaming van gemeentelijke gebouwen en waar nodig en mogelijk overgaan tot verkoop van gemeentelijke gebouwen.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
<p>Iedereen in Wageningen heeft de beschikking over een bij inkomen en type huishouden passende en duurzame woning, in een prettige woon- en leefomgeving. Goed functionerende woningmarkt</p> <p>Obv begroting 2021 versie 1: € 231.457</p> <p>Nieuw voorstel: ongewijzigd € 231.457</p>	<p>Ophoging en versnelling van de woningbouwproductie in Wageningen aansluitend bij de huishoudensgroei van circa 3.500 tot 3.800 huishoudens tot 2040</p>	<p>De potentiële zoekgebieden voor woningbouwlocaties zijn in beeld gebracht. Progr 3 RO is randvoorwaardelijk (Incidenteel uit reserve grondbedrijf)</p>	Regisseren	x				1		0	0
		<p>In Wageningen worden tussen 2021 en 2024 minimaal 700 woningen opgeleverd</p>	Stimuleren	x	x	x	x	2		37.360	37.360
		<p>Plan van aanpak wat inzicht geeft in de mogelijkheden voor extra versnelling van de woningbouw. Progr 3 RO is randvoorwaardelijk</p>	Regisseren	x	x	x	x	7		37.360	171.120
		<p>Nieuw te bouwen woningen zijn (bijna) energieneutraal met ook aandacht voor circulariteit en natuurinclusief bouwen. Dit resultaat draagt bij aan progr 3 en 4</p>	Regisseren	x	x	x	x	14		-	231.459
	<p>De woningvoorraad sluit aan bij de behoefte aan betaalbare woningen van lagere inkomensgroepen waaronder ouderen, jongeren en studenten</p>	<p>Bij elk bouwplan met meer dan 30 woningen worden minimaal 30% sociale huurwoningen en 15% middenhuur gerealiseerd</p>	Regisseren	x	x	x	x	3		28.020	65.380
		<p>De kernvoorraad sociale huurwoningen is vergroot overeenkomstig de doelgroep van beleid</p>	Regisseren	x	x	x	x	4		37.360	102.740
		<p>Het aanbod aan studentenhuisvesting voldoet aan de vraag naar kamers overeenkomstig de notitie locatiekeuze 2017 en de monitor studentenhuisvesting</p>	Faciliteren	x	x	x	x	6		28.020	133.760

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
		De bestaande woningvoorraad wordt verder verduurzaamd met oog voor een eerlijke verdeling van de energielasten. Randvoorwaardelijk progr. 4	Stimuleren	x	x	x	x	12		-	231.459
	Inwoners wonen in een groene, leefbare en veilige woonomgeving, waar geen overlast ervaren wordt	Bij alle nieuwbouwplannen wordt minimaal 10% divers groen in de wijk gerealiseerd en bestaand groen in de woonomgeving behouden en versterkt. Dit resultaat draagt bij aan progr. 3	Regisseren	x	x	x	x	13		-	231.459
		De samenwerking rondom het voorkomen van woonoverlast is geborgd via de Taskforce woonoverlast. Dit resultaat draagt bij aan progr. 10	Stimuleren	x	x	x	x	8		9.340	180.460
	Inwoners kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen in een woning op maat, met voldoende mogelijkheden voor zorg op maat	Het aanbod van woningen die geschikt zijn voor senioren wordt vergroot door zowel nieuwbouwplannen en levensloopbestendige aanpassingen in de bestaande woningvoorraad	Stimuleren	x	x	x	x	5		3.000	105.740
		Er zijn meer woonzorginitiatieven door en voor Wageningse inwoners	Stimuleren	x	x	x	x	11		3.000	231.459
	Wijken hebben een gemengde samenstelling voor wat betreft type huishoudens en type woningen en met voldoende ruimte voor (sociale) ontmoeting	Er zijn meer woningbouwontwikkelingen met gedifferentieerde woonprogramma's en mogelijkheden voor ontmoeting. Dit resultaat draagt bij aan progr. 6	Stimuleren	x	x	x	x	10		1.861	228.459
		Inwoners die specifieke hulp en ondersteuning nodig hebben, kunnen gebruik maken van een passend woningaanbod verspreid over de diverse buurten	Regisseren	x	x	x	x	9		46.138	226.598

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
Gemeentelijke gebouwen worden ingezet voor het huisvesten van een breed aanbod aan culturele, sociale, maatschappelijke en sportvoorzieningen (zie programma's 6, 7 en 9) Obv begroting 2021 versie 1: € - 520.157 (baat) Nieuw voorstel: -/- 65.000⁷ = € -585.157 (baat)	Het multifunctioneel gebruik van gemeentelijke gebouwen bevorderen	Een strategisch plan als afwegingskader welke maatschappelijke- en culturele instellingen worden gehuisvest in gemeentelijke gebouwen	Regisseren	X				1		-	-
	Gebouwen die niet meer nodig zijn worden verkocht of benut als potentiële locatie voor woningbouw	De netto opbrengst door verkoop van gemeentelijke gebouwen tot en met 2023 bedraagt incidenteel € 2.641.000,-. Jaarlijks wordt een bedrag ingeboekt voor de wegvallende exploitatiekosten ⁸	Regisseren	X	X	X	X	2	0	-838.117	-838.117
		Aanwijzen van gemeentelijke gebouwen en locaties die geschikt zijn voor woningbouw	Regisseren	X				3		-	-838.117
	Streven naar een gezonde en kostendekkende exploitatie van gemeentelijke gebouwen	Het duurzaam in stand houden van gemeentelijke gebouwen⁹ Een nieuwe concessie overeenkomst vanaf 2023 voor 15 jaar voor de exploitatie en verduurzaming van zwembad De Bongerd, door slimmer te organiseren en te financieren	Regisseren	X	X	X	X	5	-	428.938	10.821
			Regisseren	X	X	X	X	4		420.000 (voor dit resultaat resteert € 252.960)	- 418.117

⁷ Er is vanaf 2019 budget overgeheveld vanuit het Cultuurbudget naar gemeentelijk vastgoed. Aanleiding hiervoor is het tekort dat is ontstaan in de exploitatie van het pand waar voorheen 't Venster was gevestigd na hun faillissement. Het tekort betreft € 65.000 voor energiekosten. Besloten is om de dekking uit het Cultuurbudget structureel te maken zolang het pand in eigendom is van de gemeente. Na verkoop van het pand wordt bekeken of dit budget weer terugstroomt naar Cultuur waar het kan worden ingezet voor het thema ruimtegebruik.

⁸ De netto opbrengst van de verkoop zijn reeds in de onderliggende begroting verwerkt (=ombuiging). Gebouwen die zijn verkocht worden het jaar erop geschrapt uit de begroting met twee effecten in de begroting, namelijk:

1. En voordeel op de exploitatiekosten van het betreffende gebouw, omdat we geen kosten meer hoeven te maken voor beheer en onderhoud
2. Een nadeel op de inkomsten omdat we geen huurinkomsten meer ontvangen.

Het netto resultaat kan zowel positief of negatief zijn. Het betreft hier alleen het voordeel op de exploitatiekosten. Dit resultaat zal begin 2021 verder worden uitgewerkt en verder worden verfijnd in de aanloop naar de begroting 2021-2024 versie 2.

⁹ Let wel: op 26 november 2019 heeft uw raad een amendement aangenomen, inhoudende dat meeropbrengsten van de verkoop van gemeentelijk vastgoed ingezet worden voor de verduurzaming van de overige panden (amendement 2A5 bij de programmabegroting 2020-2023).

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief Structureel (obv prio.) per jaar
De gemeente is klimaatneutraal in 20XX (zie ook progr. 4) Obv begroting 2021 versie 1: € 37.467 Nieuw voorstel: ongewijzigd € 37.467	Het verduurzamen van de gemeentelijk gebouwen	De gemeentelijke gebouwen zijn in 20XX energieneutraal (3,9 mln. over 15 jaar afgeschreven, 37.467 beschikbaar voor instandhouding; voorgesteld bedrag per jaar 2 ton euro) ¹⁰	Regisseren	X	X	X	X	1		200.000 (voor dit resultaat resteert € 37.467)	200.000
Totalen programma 8				Incidenteel -	Incidenteel -	Incidenteel -	Incidenteel -		Incidenteel over 4 jaar 0	Structureel per jaar -316.231 zwart 758.511 rood	

Programma 9 Sport en cultuur

Zowel de sportsector als de cultuursector zijn onevenredig hard geraakt door de coronacrisis. De coronacrisis heeft een grote impact op de Wageningse samenleving: het niet kunnen doorgaan van sportactiviteiten en culturele voorstellingen en activiteiten heeft een negatieve impact op het welzijn en welbevinden van onze inwoners. We zijn terechtgekomen in een onverwachte en – letterlijk – ongekende situatie. Het is niet te zeggen wanneer en hoe de sportsector uit de coronacrisis zal komen. Het zal niet ongeschonden zijn. Ook onze cultuurmakers worden hard geraakt: van het ene op het andere moment viel hun inkomen weg. Aan de andere kant zien we ook de veerkracht in de sector: de Wageningse Cultuurzomer is een voorbeeld van nieuwe vormen van samenwerking. De herstel-pakketten van zowel Rijk als Provincie bieden kansen om dit potentieel verder te ontwikkelen.

Komend jaar staat het herstel van de cultuursector centraal, waar we met name inzetten op de middelen die we van het Rijk en de Provincie krijgen. Focus zal liggen om zoveel mogelijk geld bij de sector terecht laten komen, gericht op samenwerking en kijken waar we cultuuractiviteiten kunnen koppelen aan maatschappelijke ambities, zoals versterking binnenstad en een bruisend Wageningen, het ontdekken en stimuleren van talentontwikkeling bij jongeren, het stimuleren van ontmoetingen om zo eenzaamheid tegen te gaan en verschillende

¹⁰ Let wel: in 2019 heeft uw raad een motie aangenomen, inhoudende dat meeropbrengsten van de verkoop van gemeentelijk vastgoed ingezet worden voor de verduurzaming van de overige panden.

Wageningers met elkaar in contact te laten komen. Voor de lange termijn willen we zo spoedig mogelijk het Cultuur Actieplan (CAP) vaststellen. Met het CAP leggen we de focus op cultuureducatie en een bruisende stad door samenwerking via inzet van onder ander de cultuurmakelaar, alsmede in het aantrekken van externe financiering via bijvoorbeeld de stedelijke cultuurregio. De lessen die we geleerd hebben van de Wageningse Cultuurzomer zullen we meenemen in zowel de herstelplannen als het Cultuur Actie Plan.

Sport als doel geeft jong en oud plezier en ontspanning. De georganiseerde sport leert mensen om te gaan met winst en verlies, met regels, met anderen. Sport als middel draagt bij aan een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid, zelfredzaamheid en deelname aan de gemeenschap. Zowel sport als doel als sport als middel is daarom belangrijk voor de Wageningse gemeenschap. De gemeente Wageningen streeft ernaar inwoners gezonder te laten leven en de mogelijkheid te bieden om te kunnen participeren in de samenleving. Om dit maatschappelijk effect te realiseren, zijn de volgende thema's (hoofddoelen) actueel: 'Lekker in je vel!', 'Blijven sporten door recreatiesport' en 'Aandacht voor aangepast sporten'. Met het Sport- en beweegakkoord "Heel Wageningen in Beweging" zetten Wageningse partijen zich in om te werken aan een gemeente waarin iedereen met plezier kan sporten en bewegen met plezier. Nu en in de toekomst. Als sporter, als betrokkene vrijwilliger bij sport en bewegen of als toeschouwer langs de lijn. Aankomend jaar zal duidelijk worden hoe de sportsector uit de coronacrisis komt, waar ondersteuning nodig is en waar er sprake is van een 'nieuw normaal'.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
Obv begroting 2021 versie 1: € 1.455.099	Inclusief sporten & bewegen: sporten en bewegen is mogelijk voor alle mensen die willen meedoen	Meer bewustwording, samenwerking en sportbevordering om drempels weg te nemen voor die mensen die niet vanzelfsprekend sporten	Faciliteren	X	X	X	X	3		80.283	1.280.094
	Van jongs af voldoende en vaardig bewegen	Kinderen maken kennis met het verschillende (georganiseerde) sportaanbod in Wageningen	Faciliteren	X	X	X	X	4		34.341	1.314.435
		Scholen en kinderopvang bieden beweegactiviteiten aan (scholen hebben toegang tot voorzieningen voor beweegonderwijs)	Regisseren	X	X	X	X	1		439.590	439.590
		Kinderen leren zwemmen en blijven zwemvaardig	Faciliteren	X	X	X	X	4		114.944	1.429.380

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
Nieuw voorstel: ongewijzigd € 1.455.099	Een duurzame en functionele sport- infrastructuur	Een beweegvriendelijk ingerichte openbare ruimte, zodat sporten en bewegen hier vanzelfsprekend is	Faciliteren	X	X	X	X	4		25.719	1.455.098
		Sportaccommodaties worden breed en intensief gebruikt. De exploitatie van sportaccommodaties verbetert door hogere inkomsten (breder en intensiever gebruik) en lagere kosten (door functionele inzet, slimme spreiding en lagere energierekening)	Faciliteren	X	X	X	X	2		760.221	1.199.811
Cultuur is een drager van een bruisend en vitaal Wageningen. Cultuur is toegankelijk voor alle inwoners en levert een bijdrage aan ieders culturele en creatieve ontwikkeling Obv begroting 2021 versie 1: € 2.880.432 Nieuw voorstel: -/- 56.000 = 2.824.432	Alle kinderen krijgen de kans om hun culturele interesses en bagage te ontwikkelen (onderdeel cultuuractieplan) Alle inwoners kunnen zich persoonlijk ontwikkelen en hun maatschappelijke kansen verbeteren (gedeeltelijk onderdeel cultuuractieplan)	Alle kinderen maken kennis met kunst en cultuur op en rond de basisschool (cultuuractieplan)	Regisseren	X	X	X	X	1		388.684	388.684
		Inwoners komen in aanraking met cultuur en culturele activiteiten	Faciliteren	X	X	X	X	2	9.454 in 2021	366.746	1.649.383
		Inwoners hebben toegang tot een professionele theatervoorziening, inclusief cultuurmakelaar ¹¹	Faciliteren	X	X	X	X	2		1.058.655	2.708.039

¹¹ De afgelopen weken zijn gesprekken gevoerd met de Junushoff en de bibliotheek op welke vlakken zij meer kunnen samenwerken. Het voorstel dat zij gedaan hebben is om gezamenlijk de cultuurmakelaar aan te stellen en te financieren. Dat betekent dat die niet meer door de gemeente gesubsidiëerd zal worden, maar via de bibliotheek en de Junushoff. Wij zien hier een meerwaarde van in, omdat het naast een besparing ook een meerwaarde oplevert voor het culturele veld omdat de makelaar beter ingebed is in de culturele infrastructuur.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
	Alle inwoners hebben vrije toegang tot informatie en kennis	Inwoners kunnen (waar mogelijk digitaal) kennis nemen van de geschiedenis van Wageningen	Faciliteren	X	X	X	X	2		31.733	2.739.771
Inwoners kunnen historische archieven raadplegen en hulp krijgen bij het doen van onderzoek		Uitvoeren	X	X	X	X	1		84.661	473.345	
Inwoners kunnen gericht zoeken naar foto's, prenten en (bouw-)tekeningen in een beeldbank		Faciliteren	X	X	X	X	2		84.661	2.824.432	

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prio-riteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
		<p>Inwoners hebben toegang tot een openbare bibliotheekvoorziening die invulling geeft aan de 5 wettelijke functies. Dit zijn</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis en informatie ter beschikking stellen 2. Ontwikkeling en educatie bieden 3. Lezen bevorderen en het laten kennismaken met literatuur 4. Ontmoeting en debat organiseren 5. Kennis laten maken met kunst en cultuur <p>NB. De eerste functie is eigenlijk de klassieke uitleenfunctie, terwijl de andere functies gaan over het gebruiken van de collectie en de in de bibliotheek aanwezige expertise voor maatschappelijke doelen zoals leesbevordering, het bevorderen van digitale vaardigheden en de aanpak van laaggeletterdheid en het informeren van burgers.</p>	Faciliteren	X	X	X	X	1		809.293	1.288.638

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
		Lokaal nieuws en achtergrondinformatie is beschikbaar via de lokale media.	Faciliteren	X	X	X	X	1		-	1.282.638
	Er is een aantrekkelijk cultureel klimaat in Wageningen (cultuuractieplan: thema's samenwerking en ruimtegebruik)	Actieve cultuurmakers worden gestimuleerd om samen onze cultuursector naar een hoger plan te brengen, waaronder het vinden van voldoende ruimte en landelijke subsidies voor innovatieve projecten ¹²	Faciliteren	X	X	X	X	2		0	2.824.432
		In de Stedelijke Cultuurregio Ede-Wageningen wordt meer samengewerkt	Regisseren	X	X	X	X	2		-	2.824.432
Totalen programma 9				Incidenteel 9k	Incidenteel -	Incidenteel -	Incidenteel -		Incidenteel over 4 jaar 9.454	Structureel per jaar 4.279.531 zwart	

Programma 10 Veiligheid

In verband met prioriteit voor de Coronacrisis is de doelenboom voor programma 10 veiligheid nog niet uitgewerkt. Deze zal gedurende het schrijven van de programmabegroting 2021-2024 versie 2 verder worden uitgewerkt.

¹² Er is vanaf 2019 budget overgeheveld vanuit het Cultuurbudget naar gemeentelijk vastgoed. Aanleiding hiervoor is het tekort dat is ontstaan in de exploitatie van het pand waar voorheen 't Venster was gevestigd na hun faillissement. Het tekort betreft € 65.000 voor energiekosten. Besloten is om de dekking uit het Cultuurbudget structureel te maken zolang het pand in eigendom is van de gemeente. Na verkoop van het pand wordt bekeken of dit budget weer terugstroomt naar Cultuur waar het kan worden ingezet voor het thema ruimtegebruik.

Programma 11 Transparante overheid

Onder het programma Transparante overheid is dienstverlening een belangrijk thema. Dienstverlening heeft betrekking op elke vorm van contact tussen de gemeentelijke organisatie en de inwoners/ondernemers of ketenpartners. Dit contact kan zowel individueel van aard zijn als contact met een hele groep. Ook kan het contact eenrichtingsverkeer zijn (bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting of een melding/klacht) of in dialoog. En verder kan het contact op verschillende plekken plaatsvinden zoals aan de balie, thuis of in de openbare ruimte en kan ook telefonisch, schriftelijk of digitaal van aard zijn.

De effectiviteit en de waardering van deze dienstverlening wordt niet alleen bepaald door de inhoudelijke kant (juistheid en volledigheid) maar ook door de vorm, de toonzetting/vriendelijkheid, het taalgebruik, tijdigheid, et cetera. Dit maakt duidelijk dat dienstverlening mensenwerk is en naast kennis in hoge mate afhankelijk is van communicatie-, taalvaardigheden en inlevingsvermogen van de mensen in onze organisatie. Tot slot spelen ook andere aspecten mee, zoals de sfeer en inrichting van onze locaties, maar ook de gebruiksvriendelijkheid en het gemak van onze digitale instrumenten.

Hoe onze inwoners en ondernemers de dienstverlening ervaren is bovendien persoonlijk en verschilt van mens tot mens. Verschillende doelgroepen waarderen dezelfde dienstverlening anders. Dit vraagt van onze organisatie om – waar mogelijk – dienstverlening zoveel als mogelijk af te stemmen op de behoeften en verwachtingen van de doelgroep.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
We zijn een transparante overheid die in de dienstverlening de volgende kernwaarden hanteert: Integraal, aanspreekbaar, gastvrij, transparant, zorgvuldig, toegankelijk en gelijke informatiepositie. De afstand tussen inwoners, maatschappelijke	We halen minimaal een 7 op onze klanttevredenheidsonderzoeken naar dienstverlening	We zijn duidelijk en transparant over de rol die we innemen in processen en wat inwoners, organisaties en bedrijven van ons kunnen verwachten en andersom	Regisseren	x	x	x	x	1		34.378	34.378
		Onze dienstverlening is afgestemd waar mogelijk met onze ketenpartners en medeoverheden zodat inwoners, ondernemers en organisaties integrale optimale dienstverlening ervaren	Faciliteren	x	x	x	x	1		176.463	210.841
		We bieden toegankelijke, transparante en veilige dienstverlening en dragen zorg voor gelijke informatiepositie	Regisseren	x	x	x	x	2		14.250	299.277
		Er is een goede accurate persoonsregistratie	Faciliteren	x	x	x	x	1		19.000	229.841

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
<p>organisaties en bedrijven is klein en er is begrip voor elkaars standpunten en handelen. Voor inwoners, maatschappelijke organisaties, samenwerkingspartners en bedrijven is duidelijk wat onze rol als gemeente is en wat we wel en niet doen in samenwerking met anderen</p> <p>Obv begroting 2021 versie 1: € 326.673</p> <p>Nieuw voorstel: +/- 4.250 = € 330.923</p>	<p>Dienstverlening voortdurend verbeteren passend bij de landelijke ontwikkelingen en bij de behoefte van onze inwoners, bedrijven en organisaties</p>	<p>Zicht hebben op de behoefte van onze inwoners, bedrijven en organisaties</p>	Faciliteren	x	x	x	x	2		15.000	314.277
		<p><i>Onze dienstverlening sluit aan bij de huidige behoeften en ontwikkelingen</i></p> <p><i>Geen beleidsvrijheid, maar houdt relatie met resultaat onder bedrijfsvoering</i></p>	Faciliteren	x	x	x	x	-		-	-
		<p>Dienstverlening aan inwoners, ondernemers en organisaties op een correcte en gastvrije wijze via de contactvorm die zij kiezen, vanuit het principe 'online waar het kan en persoonlijk waar het moet' (coronaproof)</p> <p><i>Geen beleidsvrijheid, maar houdt relatie met resultaat onder bedrijfsvoering</i></p>	Regisseren	x	x	x	x			-	-
	<p>Democratische vernieuwing en bestuurlijke vernieuwing</p>	<p>Alle inwoners, bedrijven en organisaties zijn in staat om mee te praten over het gemeentelijk beleid</p> <p>Projecten democratische vernieuwing integreren in reguliere bedrijfsvoering</p>	Faciliteren	x	x	x	x	3		16.646	330.923
	<p>Uitvoering van representatietaken e.d. is op het niveau zoals in de afgelopen jaren</p>	<p>Taken voor representatie en dergelijke zijn uitgevoerd, onder andere de verplichtingen voor college en raad</p>	Regisseren	x	x	x	x	1		55.186	285.027
Totalen programma 11				Incidenteel -	Incidenteel -	Incidenteel -	Incidenteel -		Incidenteel over 4 jaar -	Structureel per jaar 330.923 zwart	

Paragraaf bedrijfsvoering en programma 12 Algemene dekking & onvoorzien

Als overheidsorganisatie hebben we te maken met in rap tempo opvolgende veranderingen en opkomende problemen in onze omgeving. Sommige veranderingen en problemen zijn onvoorspelbaar. Een actueel voorbeeld hiervan is de corona pandemie en de gevolgen die deze crisis met zich mee brengt voor de gezondheid en het welzijn van mensen en de economie.

Het is noodzakelijk om als organisatie (snel) op dergelijke ontwikkelingen in te kunnen spelen, we willen naar een wendbare organisatie. Zodat we tijdig en flexibel op veranderingen kunnen inspelen om te komen tot een effectieve en efficiënte dienstverlening. We adviseren en geven sturing aan de organisatie over de inzet van bedrijfsmiddelen zodat de organisatie effectief is in het oplossen van actuele vraagstukken. We zorgen dat onze medewerkers tevreden (samen) werken binnen de fysieke, digitale en mentale werkomgeving en zorgen voor een flexibele en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

Om wendbaar te kunnen zijn moet vanuit dit kader een organisatie in ieder geval capabel zijn op 4 aspecten:

- Het tijdig signaleren van veranderingen
- Het snel kunnen bedenken van passende maatregelen
- Het snel besluiten kunnen nemen over de te nemen maatregelen
- Het snel kunnen implementeren van genomen besluiten

De doelenbomen die bij dit programma horen zijn ten behoeven van overzichtelijkheid gesplitst in een doelenboom Bedrijfsvoering en een doelenboom Algemene dekking & onvoorzien.

Doelenboom Bedrijfsvoering

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
Een goed functionerende wendbare organisatie. Een professionele bedrijfsvoering die een goed functionerende en wendbare organisatie (bestuurlijk en ambtelijk) ondersteunt	De organisatie heeft die informatie en advies die nodig is om besluiten te nemen	Adviseren en sturing geven aan de organisatie over de inzet van bedrijfsmiddelen zodat de organisatie effectief is in het oplossen van vraagstukken zoals: - verminderen sociale ongelijkheid - verbeteren van klimaat en vergroten duurzaamheid - meerwaarde van groen - sociaal: SROI (Sociaal Return on Investment) en Social Fairness - circulaire economie - duurzaam partnerschap	Stimuleren	X	X	X	X	1	-	-	-

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
<p>ongeacht welke veranderingen er zijn. Zodat we tijdig op veranderingen kunnen inspelen om te komen tot een effectieve en efficiënte dienstverlening. We handelen hierbij vanuit de drie pijlers vraaggestuurd, resultaatgericht en procesgeoriënteerd</p> <p>Obv begroting 2021 versie 1: € 0</p> <p>Nieuw voorstel: +/- 488.000 = € 488.000</p>	Externe financiering aantrekken	Geld waarmee andere doelen gerealiseerd kunnen worden	Regisseren	x	x	x	x	1		15.000	15.000
	Een goede en veilige werkomgeving	We werken digitaal samen via een vergaderomgeving (urgentie vanuit Corona)	Uitvoeren	X	X	X	X	1		125.000	140.000

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
	Flexibele bedrijfsvoering	Een applicatielandschap dat ontwikkelingen en nieuwe wettelijke taken in de toekomst kan faciliteren (conform hernieuwd I-plan voor 2022 en verder)	Faciliteren		X	X	X	1	pm	pm	140.000
		Een getransformeerde en doorontwikkeldende organisatie/ bedrijfsvoering waarbij we onderzoek doen naar het (huidige) organisatiemodel	Reguleren	X				1	pm	pm ¹³	140.000
		Uit onderzoek moet blijken of we Bedrijfsvoeringonderdelen slimmer/ efficiënter kunnen organiseren. Uitkomst is een goed toegeruste medewerker die tevreden (samen) werkt binnen de fysieke en mentale werkomgeving	Uitvoeren	x				1	240.000 in 2021 en 60.000 in 2022	-	140.000
	De organisatie is in control	Goedkeurende accountantsverklaring	Regisseren					1		-	140.000
		Collegeverklaringen ENSIA op orde	Uitvoeren					1		-	140.000
		In Control Statement	Regisseren		X	X	X	3		10.000	488.000
		Rechtmatigheidsverantwoording	Uitvoeren	X				1	25.000 in 2021	-	140.000
	Huis van de Stad	Startpunt en Stadhuis zijn ook beschikbaar voor maatschappelijke activiteiten	Faciliteren					2		-	478.000
	ICT voor minimaal de huidige wettelijke taken	Basis op orde: ICT-infrastructuur die afdoende is om minimaal de huidige wettelijke taken te kunnen uitvoeren (bedrag opgenomen i.v.m. reëel begroten)	Faciliteren	X	X	X	X	1		95.000	235.000

¹³ De PM-posten ten aanzien van capaciteit in de organisatie (zowel basis op orde als kwalitatieve uitbreiding) worden ingevuld op basis van een aantal deelonderzoeken die momenteel lopen en later dit jaar vertaald worden in een investeringsagenda voor de organisatie.

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
		Basis op orde: een applicatielandschap dat afdoende is om minimaal de huidige wettelijke taken te kunnen uitvoeren (bedrag opgenomen i.v.m. reëel begroten)	Faciliteren	X	X	X	X	1		55.000	290.000
		Basis op orde: Een applicatielandschap dat tijdig, rechtmatig en toekomstgericht vervangen wordt om minimaal de wettelijke taken te kunnen uitvoeren (bedrag opgenomen i.v.m. reëel begroten)	Faciliteren	X	X	X	X	1		163.000	453.000
		Laptopmanagementsoftware + WIFI locatie startpunt	Uitvoeren	X	X	X	X	1	6.250 t/m 2024	25.000	478.000
Totalen programma 12 onderdeel bedrijfsvoering				Incidenteel: 271k	Incidenteel 66k	Incidenteel 6k	Incidenteel 6k		Incidenteel over 4 jaar 350.000	Structureel per jaar 488.000 zwart	

Doelenboom Algemene dekking & onvoorzien

Ambitie (budget bovenwettelijk)	Doel	Resultaat	Rol	2021	2022	2023	2024	Prioriteit	Netto benodigd incidenteel per jaar	Netto benodigd structureel per jaar	Cumulatief structureel (obv prio.) per jaar
Ambitie voor de stad mede financieren door bijdragen/ belastingen van de stad, slimme inzet	De mogelijkheid om extra belastingen te heffen en extra inkomen te genereren	Lobby naar Den Haag om de wettelijke basis voor extra belastinginkomsten te verruimen	Reguleren				x			-	-
		Parkeerinkomsten	Uitvoeren	X	X	X	X	0		-659.990	-659.990

van middelen en effectief risicomanagement	Een lage/lagere rente levert een lagere rentelast op in dit programma's	Strategie ontwikkelen kort en lang vreemd geld. Optimaal kort geld aantrekken, wat rente oplevert en afwegen om lang geld aan te trekken eind dit jaar en/of volgend jaar	Reguleren	x							-	-
Obv begroting 2021 versie 1: € -659.990 (baten) Nieuw voorstel: ongewijzigd € -659.990 (baten)	Beleids-effectiviteit voor alle programma's wordt vergroot (zie ook in control komen paragraaf bedrijfsvoering). Specifiek onderdeel van beleid risicomanagement is bewust verzekeren (risicostrategie met reële verzekeringspremies)	Risicomanagementbeleid is bestuurlijk vastgesteld en geïmplementeerd, waarbij bestuur en het ambtelijk apparaat meer bewust worden gemaakt van risico's en te nemen beheermaatregelen als onderdeel van het in control komen (zie paragraaf bedrijfsvoering). Het verzekeren is een van de strategieën binnen risicomanagement. Daartoe afstemmen met buurgemeenten om al dan niet gezamenlijk een waarborgfonds te beginnen	Reguleren	x	x	x	x				-	-
Totalen programma 12 onderdeel algemene dekking en onvoorzien				Incidenteel: -	Incidenteel: -	Incidenteel: -	Incidenteel: -		Incidenteel over 4 jaar -	Structureel per jaar -659.990 zwart		

Hieronder is het totaal van programma 12 (onderdelen bedrijfsvoering & algemene dekking en onvoorzien) weergegeven.

Totalen programma 12 bedrijfsvoering & algemene dekking en onvoorzien				Incidenteel: 271k	Incidenteel: 66k	Incidenteel: 6k	Incidenteel: 6k		Incidenteel over 4 jaar 350.000	Structureel per jaar -171.990 zwart		
--	--	--	--	-----------------------------	----------------------------	---------------------------	---------------------------	--	---	--	--	--

